

تجارت الکترونیکی در بنادر

مفاهیم، کاربردها و نمونه‌های اجرایی

مؤلفین:

علی اکبر جلالی، رحمان منفرد، سعید روحانی، مرتضی معالی

پاییز ۹۱.ش

عنوان و نام پدیدار: تجارت الکترونیکی در بنادر / تألیف علی اکبر جلالی - [و دیگران].
 مشخصات نشر: تهران: اسرار دانش، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری: ۲۲۷ ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک: ۵-۵۶-۹۸۶-۹۶۴-۹۷۸ : ۷۹۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: مولفین: علی اکبر جلالی، رحمان منفرد، سعید روحانی، مرتضی معلق.
 موضوع: بازرگانی الکترونیکی
 موضوع: بندرها -- جنبه های اقتصادی
 شناسه افزوده: جلالی، علی اکبر، ۱۳۳۳ -
 رده بندی کنگره: HF۵۵۴۸۳۳/ت ۱۳۹
 رده بندی دیویی: ۶۵۸/۰۵۴۶۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۴۰۲۱۹

تجارت الکترونیکی در بنادر

مفاهیم، کاربردها و نمونه های اجرایی

مولفین: علی اکبر جلالی، رحمان منفرد، سعید روحانی، مرتضی معلق
 لیتوگرافی: صدف
 چاپخانه: گلرنگ
 صحافی: مهرگان
 چاپ: اول - پانیز ۹۱
 تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
 حق چاپ محفوظ است

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، رویروی اداره پست، پلاک ۱۲۶، طبقه ۳، تلفن: ۶۶۴۶۹۷۲۲، فکس: ۶۶۹۶۰۶۵۴

مرکز بخش: خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، رویروی اداره پست، پلاک ۱۲۶، طبقه ۴، تلفن: ۶۶۹۶۰۶۵۱
 فروشگاه: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان ناشران، شماره ۱۶/۱۷، تلفن: ۶۶۴۱۱۳۶۲

پیشگفتار

امروزه تجارت الکترونیکی و مبادله الکترونیکی اطلاعات و اسناد مهم تجاری به یکی از خدمات مهم بنادر بزرگ و مدرن جهان تبدیل شده است. این گونه خدمات به صاحبان کالا و سایر ذینفعان جامعه بندری نظیر شرکت‌های صادرات و واردات کالا، گمرکات، شرکت‌های حمل و نقل زمینی، ریلی و دریایی، شرکت‌های بازرسی کالا، اپراتورهای بندری-دریایی و ... این امکان را می‌دهد تا اسناد و اطلاعات فرامابین جهت تکمیل چرخه صادرات و واردات کالا و کانتینر را به صورت کاملاً الکترونیکی و از هر نقطه و مکان جغرافیایی با شفافیت بالا و مبتنی بر آخرین استانداردها و قوانین جهانی مبادله نمایند و بدین ترتیب زمینه بهبود فرآیند لجستیک و حمل و نقل کالا را فراهم آورند. امروزه بنادر مشهور جهان در آسیای شرقی و با شمال اروپا، همگی به چنین زیرساخت‌هایی مجهز شده‌اند و به کمک فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم و سرمایه‌گذاری بر روی توسعه و بهبود آنها، زمینه ایجاد بنادر الکترونیکی و تجارت بدون کاغذ را فراهم کرده‌اند. در این بنادر دیگر شاهد ارباب رجوع با حجم انبوهی از مستندات کاغذی نمی‌باشیم و اشخاص و شرکت‌های حقیقی از راه دور و به کمک رایانه‌ها و تلفن‌های همراه، نسبت به ارائه و تکمیل اسناد و همچنین پرداخت عوارض مربوطه اقدام می‌نمایند. کتاب حاضر، مجموعه‌ای است که به منظور آشنایی با تجربه‌های بنادر برتر و پیشرو جهانی در حوزه تجارت الکترونیکی و همچنین ارائه یک مدل بومی جهت توسعه این زیرساخت مهم و کلیدی در بنادر ایران به رشته تحریر درآمده است. در این کتاب، سعی شده با نثری روان و ساده، ابعاد کامل تجارت الکترونیکی و بسترهای ارائه خدمات الکترونیکی مبتنی بر اینترنت و فضای وب ارائه شود و خوانندگان با مفاهیم کلی در این زمینه آشنا شوند. امید است با عنایت به اهمیت توسعه این موضوع در بنادر تجاری ایران، به زودی شاهد فراهم آوردن بسترهای لازم برای توسعه این امر و ارائه خدمات الکترونیکی شایسته تجار و ذینفعان جامعه بندری در کشور عزیزمان ایران باشیم.

به امید ایرانی آگاه و آباد

علی اکبر جلالی^۱، رحمان منفرد^۲، سعید روحانی^۳، مرتضی معلق^۴

پاییز ۱۳۹۱

^۱ Drjalali@gmail.com

^۲ Rahmanmonfared@gmail.com

^۳ Rouhani.saeed@gmail.com

^۴ Moalagh@gmail.com

فهرست مطالب

فصل ۱. مفاهیم و مدل‌های تجارت الکترونیکی.....	۱
۱.۱. مقدمه.....	۱
۲.۱. تعریف تجارت الکترونیکی.....	۲
۳.۱. مدل‌های توسعه تجارت الکترونیکی.....	۵
۴.۱. زیرساخت‌های توسعه تجارت الکترونیکی.....	۱۲
۵.۱. تجارت الکترونیکی و لجستیک.....	۱۳
۶.۱. تجارت الکترونیکی در صنعت حمل و نقل دریایی.....	۱۵
۷.۱. موردکاوی: ارتباط الکترونیکی با شمرک در بندر روتردام.....	۱۶
۸.۱. مراجع.....	۱۸
فصل ۲. فضای کسب و کار در بنادر دنیا.....	۲۱
۱.۲. مقدمه.....	۲۰
۲.۲. مدل توسعه بنادر اسکاپ.....	۲۲
۳.۲. تجدید ساختار بنادر، خصوصی‌سازی و نقش‌های جدید.....	۲۵
۴.۲. موردکاوی: مدل کسب و کار بندر روتردام.....	۲۹
فصل ۳. نمونه‌های اجرایی تجارت الکترونیک در بنادر دنیا.....	۳۳
۱.۳. مقدمه.....	۳۳
۲.۳. معرفی تجارب بندر سنگاپور.....	۳۴
۳.۳. معرفی تجارب بندر هنگ‌کنگ.....	۵۴
۴.۳. معرفی تجارب بندر شانگهای.....	۷۷
۵.۳. معرفی تجارب بندر بوسان.....	۹۲
۶.۳. معرفی تجارب بندر کاوسیونگ.....	۱۱۰
۷.۳. معرفی تجارب بندر روتردام.....	۱۲۴
۸.۳. معرفی تجارب بندر هامبورگ.....	۱۴۱
۹.۳. معرفی تجارب بندر جبل علی.....	۱۵۹
فصل ۴. رویکردهای بین‌المللی توسعه تجارت الکترونیکی در بنادر.....	۱۶۹
۱.۴. مقدمه.....	۱۶۹

فهرست مطالب

۱۷۰	۲.۴. معرفی برنامه‌های بین‌المللی در جهت توسعه تجارت الکترونیک.....
۱۷۲	۳.۴. شناسایی توصیه‌های بین‌المللی مرتبط با تجارت الکترونیک.....
۱۷۵	۴.۴. بررسی تأثیرات رعایت توصیه‌های بین‌المللی مرتبط با تجارت الکترونیک.....
۱۷۶	۵.۴. مراجع.....
۱۷۷	فصل ۵. مدل توسعه تجارت الکترونیکی در بنادر.....
۱۷۷	۱. ۵. مقدمه.....
۱۷۸	۲. ۵. معرفی مفهوم تجارت الکترونیکی در بنادر.....
۱۸۰	۳. ۵. رویکرد توسعه تجارت الکترونیکی در بندر شهید رجایی.....
۱۸۲	۴. ۵. مزایای توسعه تجارت الکترونیکی در بندر شهید رجایی.....
۱۸۵	۵. ۵. طرح عملیاتی توسعه تجارت الکترونیکی در بندر شهید رجایی.....
۱۸۵	۱. ۵. ۵. خدمات الکترونیکی.....
۱۸۸	۲. ۵. ۵. استانداردهای مورد نیاز.....
۱۹۰	۳. ۵. ۵. قوانین مورد نیاز توسعه تجارت الکترونیکی در بندر شهید رجایی.....
۱۹۴	۶. ۵. پیش‌نیازهای توسعه تجارت الکترونیکی در بندر شهید رجایی.....
۱۹۷	فصل ۶. سیستم‌های جامع بندری، رویکردی در جهت توسعه تجارت الکترونیکی در بنادر.....
۱۹۷	۱. ۶. مقدمه.....
۱۹۹	۲. ۶. تعریف سیستم جامعه بندری.....
۲۰۲	۳. ۶. اهداف توسعه سیستم جامعه بندری.....
۲۰۳	۴. ۶. کارکردهای اصلی سیستم جامعه بندری.....
۲۰۸	۵. ۶. تأثیر سیستم جامعه بندری در یکپارچگی خدمات الکترونیکی بندری.....
۲۱۰	۶. ۶. مطالعه موردی سیستم جامعه بندری PKCS در بندر کلانگ مالزی.....

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱-۱- زنجیره تامین مبتنی بر مبادلات B2B ۸
- شکل ۱-۲-۱- چارچوب اجزای تشکیل دهنده تجارت الکترونیکی ۱۲
- شکل ۲-۱-۱- مدل مفهومی توسعه بنادر ۲۲
- شکل ۲-۲-۱- مفهوم پارک‌های لجستیک ۲۵
- شکل ۳-۱- سیستم PORTNET و سازمان‌های ذینفع در این پروژه ۳۹
- شکل ۳-۲- کارکردهای عملیاتی و فنی سیستم PortNet در بندر سنگاپور ۴۲
- شکل ۳-۳- ارتباطات بین سازمان‌های ذینفع قبل و پس از پیاده‌سازی سیستم ۴۸
- شکل ۳-۴- چارچوب فنی و عملیاتی سیستم TRADENET در بندر سنگاپور ۵۲
- شکل ۳-۵- مدل عملیاتی پروژه توسعه دیجیتال تجارت و حمل و نقل در بندر هنگ‌کنگ ۶۹
- شکل ۳-۶- مدل فنی توسعه دیجیتال تجارت و حمل و نقل در بندر هنگ‌کنگ ۷۱
- شکل ۳-۷- برنامه زمان‌بندی اجرای پروژه توسعه دیجیتال تجارت و حمل و نقل در بندر هنگ‌کنگ ۷۵
- شکل ۳-۸- سیستم ده‌گانه صادرات کالا در بندر شانگهای چین ۸۲
- شکل ۳-۹- چارچوب ارتباطی سیستم تجارت الکترونیک میان بندر شانگهای، ذی‌نفعان و شرکای تجاری ۸۶
- شکل ۳-۱۰- اجزای سیستم یکپارچه EDI در بندر شانگهای ۸۷
- شکل ۳-۱۱- معماری خدمات ارائه‌شده در پروژه Easipass بندر شانگهای ۸۹
- شکل ۳-۱۲- معماری سیستم ATOMS در بندر بوسان کره جنوبی ۹۸
- شکل ۳-۱۳- نحوه عملکرد بخش کنترل دروازه‌ها در سیستم ATOMS ۹۸
- شکل ۳-۱۴- پروژه U-Port جهت کنترل و ردیابی خودکار کانتینرها در بندر بوسان ۱۰۰
- شکل ۳-۱۴-۱- مازول‌ها و کارکردهای سیستم مدیریت اطلاعات بندر در بندر بوسان کره جنوبی ۱۰۱
- شکل ۳-۱۶- روند ثبت و تبادل اسناد الکترونیکی در برنامه CEDA ۱۰۶
- شکل ۳-۱۷- ارتباط سیستم KL-NET با سیستم مدیریت اطلاعات بندر (Port-MIS) ۱۰۸
- شکل ۳-۱۸- معماری و خدمات ارائه‌شده در سیستم MTNET در بندر کاوسیونگ تایوان ۱۲۲
- شکل ۳-۱۹- مدل اطلاعاتی دو طرفه تجارت الکترونیک بندر رتردام ۱۳۱
- شکل ۳-۲۰- مدل اطلاعاتی متمرکز تجارت الکترونیک بندر رتردام ۱۳۳

فهرست شکل‌ها

- شکل ۳-۲۱- مدل اطلاعاتی غیرمتمرکز تجارت الکترونیک بندر رتردام..... ۱۳۴
- شکل ۳-۲۲- زیرساختار مناسب مدل اطلاعاتی غیرمتمرکز تجارت الکترونیک بندر رتردام..... ۱۳۶
- شکل ۳-۲۳- طرح امنیتی مدل اطلاعاتی غیرمتمرکز تجارت الکترونیک..... ۱۳۸
- شکل ۳-۲۴- ساختار و نحوه عملکرد سیستم ردیابی کانتینرها در بندر هامبورگ..... ۱۴۵
- شکل ۳-۲۵- سیستم اطلاعات ساحلی در بندر هامبورگ..... ۱۴۶
- شکل ۳-۲۶- گردش اطلاعات در سیستم صادرات ZAPP..... ۱۴۷
- شکل ۳-۲۷- معماری ملی پروژه Dakooy در بندر هامبورگ آلمان..... ۱۵۵
- شکل ۳-۲۸- پرتال تجارت الکترونیک دبلیو برای بندر جبل‌علی..... ۱۶۶
- شکل ۵-۱- مدل توسعه تجارت الکترونیک در بندر شهید رجایی..... ۱۹۳
- شکل ۶-۱- تشریح شماتیک کانایم عملکرد سیستم جامعه بندری..... ۲۰۲
- شکل ۶-۲- جریان انتقال پیام در سیستم جامعه بندری..... ۲۰۵
- شکل ۶-۳- روند مبادله اسناد و اطلاعات در بندر کلانگ میان اعضای جامعه بندری..... ۲۱۳
- شکل ۶-۴- شبکه اطلاعاتی شرکت Dagangnet در جامعه بندری بندر کلانگ مالزی..... ۲۱۳
- شکل ۶-۵- نمودار میزان کاهش خطا در ارائه مستندات پس از راه اندازی PKCS در بندر کلانگ..... ۲۱۵
- شکل ۶-۶- نمودار مدت زمان گردش کالاها پیش و پس از راه اندازی سیستم PKCS (به روز)..... ۲۱۵

فهرست جدول‌ها

۶	جدول ۱-۱- ماتریس مدل‌های تجارت الکترونیکی همراه با فعالیت‌های اقتصادی نمونه.....
۲۶	جدول ۱-۲- مدل‌های توسعه بنادر.....
۲۸	جدول ۲-۲- گزینه‌های خصوصی‌سازی در بنادر.....
۴۰	جدول ۳-۱- نتایج تحلیل اقتصادی سیستم Portnet.....
۴۵	جدول ۳-۲- مزایای ایجاد شده توسط سیستم تجارت الکترونیک در بندر سنگاپور.....
۶۳	جدول ۳-۳- مزایای پروژه از دیدگاه ذی‌نفعان.....
۱۲۵	جدول ۳-۴- ارزش افزوده ناخالص فعالیت‌های بندر رتردام (میلیارد یورو).....
۱۲۶	جدول ۳-۵- انواع ترمینال‌های بندر رتردام.....
۱۹۰	جدول ۵-۱- دسته‌بندی استانداردهای رایج در حوزه تجارت الکترونیکی در بنادر دنیا.....